

Dosarul nr. 3ra-523/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud: T. Sîrcu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V. Clima, A. Malîi, E. Palanciuc)

DECIZIE

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Ion Voinovan,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Voinovan și Mihai Voinovan împotriva Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 5, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” și Întreprinderea Municipală „Infocom” cu privire la recunoașterea drept ilegală a scrisorii de răspuns, excluderea din factură a sumei de bani,

împotriva deciziei din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Ion Voinovan și Mihail Voinovan și s-a menținut hotărârrea din 11 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 13 februarie 2018, Ion Voinovan și Mihai Voinovan au depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎMGFL nr. 5 cu privire la recunoașterea drept ilegală a scrisorii de răspuns, excluderea din factură a sumei de bani.

În motivarea acțiunii, reclamantii Ion Voinovan și Mihai Voinovan au indicat că în procedura executorului judecătoresc al Oficiului de Executare Botanica, Oxana Guriev s-a aflat spre executare procedura de executare pornită în baza titlului executoriu cu nr.2-2058/07 din 12 martie 2008 privind încasarea, în mod solidar, de la debitorii Ion Voinovan și Mihail Voinovan în beneficiul creditorului ÎMGFL nr. 5 a sumei de 5044,13 de lei, titlu executoriu fiind eliberat de către Judecătoria Botanica, mun. Chișinău, în temeiul deciziei din 12 martie 2008 a Curții Supreme de Justiție.

Reclamantii au invocat că prin încheierea executorului judecătoresc din 27 mai 2010 au fost aplicate măsuri asigurătorii în scopul asigurării executării

documentului executoriu nr. 2-2058/07 din 12 martie 2008. La 28 iunie 2010 titlul executoriu nominalizat a fost restituit creditorului urmăritor ÎMGFL nr. 5, iar măsurile asigurătorii aplicate prin încheierea de asigurare a executării din 27 mai 2010 au fost anulate prin încheierea din 29 aprilie 2015 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău.

Reclamanții Ion Voinovan și Mihai Voinovan consideră că ÎMGFL nr. 5 a omis termenul de trei ani de prezentare repetată a documentului executoriu spre executare, însă continuă să indice în facturile de plată curente lunare sumele de 4500,10 de lei, 310,33 de lei pentru deservirea blocului și suma de 233,50 de lei ca taxă de stat, ceea ce în total constituie datoria de 5044,13 de lei.

La 03 ianuarie 2018 Ion Voinovan și Mihai Voinovan s-au adresat cu cerere prealabilă către ÎMGFL nr. 5, însă prin răspunsul acordat le-a fost refuzat în satisfacerea cerințelor înaintate.

Reclamanții Ion Voinovan și Mihail Voinovan au solicitat recunoașterea drept ilegală scrisoarea de răspuns a ÎMGFL nr. 5 și obligarea ÎMGFL nr. 5 de a exclude datoria în suma de 5044,13 de lei din facturile plăților curente lunare pusă la evidență contabilă de către pârâtă în baza titlului executoriu nr. 2-2058/07 din 12 martie 2008.

Prin încheierea din 20 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii din partea pârâtei SA „Termoelectrica” și ÎM „Infocom”.

Prin hotărârea din 11 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, a fost respinsă ca fiind nefondată cererea de chemare în judecată depusă de Ion Voinovan și Mihai Voinovan împotriva ÎMGFL nr. 5, intervenienți accesorii SA “Termoelectrica” și ÎM “Infocom” cu privire la recunoașterea drept ilegală a scrisorii de răspuns și obligarea excluderii din facturi a sumei de bani.

Prin decizia din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Ion Voinovan și Mihai Voinovan și a fost menținută hotărârea din 11 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Voinovan și Mihai Voinovan împotriva ÎMGFL nr. 5, intervenienți accesorii SA „Termoelectrica” și ÎM „Infocom” cu privire la recunoașterea drept ilegală a scrisorii de răspuns și excluderea din factură a sumei de bani.

La 01 martie 2019, Ion Voinovan a declarat recurs împotriva deciziei din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs recurentul Ion Voinovan, a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel o consideră vădit ilegală și neîntemeiată, deoarece instanța de apel la pronunțarea deciziei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Recurentul Ion Voinovan a menționat că în pct. 107 al Regulamentului privind furnizarea energiei termice, aprobat de Agenția Națională de Reglementare în Energetică prin Hotărârea din 26 ianuarie 2017, este stipulat că „Furnizorul nu este în drept să includă în factură alte sume de cât cele indicate în pct. 106 al Regulamentului nominalizat. Iar, în pct. 106 al aceluiași

Regulament, nu este prevăzut dreptul de a include în facturi datoriile încasate prin hotărâre judecătorească. ÎMGFL-5 nu neagă faptul, că datoria de 5044,13 de lei este debitoare în facturi, astfel nici nu trebuia să se adreseze în instanța de judecată pentru a o exclude. Însă, prima instanță neîntemeiat a ajuns la concluzia, că nu poate deduce suma 5044,13 de lei, sumă pretinsă, că ar fi fost inclusă incorect de către ÎMGFL-5 în facturile de plată.

Recurentul Ion Voinovan a invocat că instanța de apel urma să analizeze facturile din lunile noiembrie și decembrie 2017 anexate la cererea de chemare în judecată din 13 februarie 2018, în care este indicat că acestea au fost achitate în lunile noiembrie, decembrie 2017 către beneficiarul ÎMGFL-5, intermediar la decontării SRL „Infobon” pentru încălzire 300 lei și pentru prepararea apei calde – 10 bani, în total - 300,10 de lei, fapt reflectat în factură „pentru noiembrie 2017” și este aplicată semnatura sa.

Recurentul Ion Voinovan a menționat că instanța de apel nu a efectuat o analiză clară și amplă a situației de fapt și eronat a apreciat circumstanțele cauzei fiind ignorate argumentele prezentate de părți.

La 25 martie 2019, în adresa intimată ÎMGFL nr. 5, intervenienților accesorii SA „Termoelectrica” și ÎM „Infocom” a fost expediată copia recursului declarat de Ion Voinovan, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 26 aprilie 2019, SA „Termoelectrica” a depus referință prin care a solicitat declararea recursului ca inadmisibil sau respingerea acestuia și menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

Intimatul ÎMGFL nr. 5 și intervenientul accesoriu ÎM „Infocom” nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe în termenul stabilit.

La 15 mai 2019, recursul declarat de Ion Voinovan a fost numit spre examinare în complet de 5 judecători.

Verificând decizia recurată, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune casarea integrală a deciziei instanței de apel și restituirea cauzei instanței de apel din următoarele considerente.

În debut, Colegiul consideră oportun de a învedera că, în data de 01 aprilie 2019 a intrat în vigoare Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, fapt ce rezultă din articolul 257 alin. (1) al acesteia.

În această consecvență este notabil că potrivit articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, procedura de contencios administrativ dedusă judecătii în prezenta speță urmează a fi judecată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018. Or, din înțelesul logico-juridic al articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ rezultă cert că, procedurile de contencios administrativ care au fost inițiate până la intrarea în vigoare a Codului administrativ, însă nu au fost finalizate, se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a Codului administrativ, conform prevederilor Legii nr. 116 din 19 iulie 2018.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. d) că, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

La 13 februarie 2018, Ion Voinovan și Mihai Voinovan au depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎMGFL nr. 5, intervenienți accesorii SA “Termoelectrică” și ÎM “Infocom” cu privire la recunoașterea drept ilegală a scrisorii de răspuns, obligarea excluderii din facturi a sumei de bani.

La caz, instanța de recurs menționează că, materialele cauzei denotă cu certitudine că, prin decizia din 12 martie 2008 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de Ion Voinovan, a fost modificată hotărîrea din 25 octombrie 2007 a Curții de Apel Chișinău și a fost încasat în mod solidar de la Ion Voinovan și Mihai Voinovan în beneficiul ÎMGFL nr. 5 datoria pentru serviciile locativ-comunale privind energia termică și deservirea blocului în sumă de 4810, 63 de lei, și cheltuielile de judecată în sumă de 233, 50 de lei, în total suma de 5044, 13 de lei (f.d. 25-27).

Prin încheierea din 28 iunie 2010 a Șefului Oficiului de executare Botanica al DEMJ, a fost aprobat procesul-verbal din 19 mai 2010 de constatare a imposibilității de executare a documentului executoriu nr. 2-2058/07 din 12 martie 2008, emis de Judecătoria Botanica, mun. Chișinău privind încasarea de la debitorul Ion Voinovan în beneficiul creditorului urmăritor ÎMGFL nr. 5 a sumei de 5044,13 de lei și a fost restituit documentul executoriu creditorului urmăritor (f.d.13, 14).

Prin încheierea din 29 aprilie 2015 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, a fost admisă parțial contestația depusă de Ion Voinovan și Mihai Voinovan și au fost anulate măsurile de asigurare a executării instituite prin încheierile nr. 17-130r/10 din 27 mai 2010 și nr. 17-131r/10 din 27 mai 2010 privind asigurarea executării emise de executorul judecătoresc Grecu Oxana din cadrul OE Botanica. În rest, contestația în partea în care se referă la anularea însăși a încheierilor enunțate, ca acte procesuale executorii, a fost respinsă ca neîtemeiată (f.d.17-21).

La 17 martie 2016, Ion Voinovan s-a adresat cu cerere prealabilă către ÎMGFL nr. 5, prin care a solicitat excluderea din facturi a datoriei încasate prin decizia din 12 martie 2008 a Curții Supreme de Justiție (f.d. 62).

Prin răspunsul din 30 martie 2016, ÎMGFL nr. 5 i-a comunicat lui Ion Voinovan că prin încheierea din 29 aprilie 2015 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, au fost anulate măsurile de asigurare, însă nu a fost anulată și datoria

acumulată. De fapt, anularea acesteia urmează a fi dispusă printr-o hotărîre judecătorească definitivă sau prin acțiunile prestatorilor de serviciu, la caz, SA „Termoelectrica” (f.d. 63).

La 03 ianuarie 2018, Ion Voinovan și Mihai Voinovan s-au adresat repetat cu cerere prealabilă către ÎMGFL nr. 5 privind excluderea din facturi a datoriei în sumă de 5044,13 de lei (f.d. 28-29), însă prin răspunsul ÎMGFL nr.5, le-a fost refuzat în satisfacerea cerinței date, menționându-se că nu au indicat careva motive de anulare a datoriei care s-ar referi la erori de calcul sau la prestarea necalitativă a serviciilor (f.d. 30-31).

La 13 februarie 2018, Ion Voinovan și Mihai Voinovan au depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎMGFL nr. 5, intervenienți accesorii SA “Termoelectrica” și ÎM “Infocom” cu privire la recunoașterea drept ilegală a scrisorii de răspuns, obligarea excluderii din facturi a sumei de bani.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, prima instanță a ajuns la concluzia că cererea de chemare în judecată depusă de Ion Voinovan și Mihai Voinovan împotriva ÎMGFL nr. 5, intervenienți accesorii SA „Termoelectrica” și ÎM „Infocom” cu privire la recunoașterea drept ilegală a scrisorii de răspuns și excluderea din factură a sumei de bani, este nefondată.

Judecînd apelul declarat de Ion Voinovan și Mihail Voinovan, instanța de apel a conchis asupra netemeinicii acestuia, menținînd hotărîrea primei instanțe, pe care a considerat-o întemeiată și legală.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a concluzionat că ordinele de încasarea a numerarului nr. 138978818 pentru luna noiembrie 2017 și nr. 139523336 pentru luna decembrie 2017, atestă că datoriile au fost acumulate de însăși reclamânți, care nu și-au onorat obligațiunile de plată în conformitate cu Capitolul V din Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 191 din 19 februarie 2002, iar faptul că anume sumele de 4810,63 de lei și de 233,50 de lei sunt catalogate de ultimii ca datorii, ce se desprind din decizia din 12 martie 2008 a Curții Supreme de Justiție, nu sunt reflectate în ordinele de plată a numerarului specificate. Astfel, instanța de judecată nu poate deduce suma de 5044,13 de lei, sumă pretinsă că ar fi fost inclusă incorect de către gestionarul fondului locativ în facturile de plată, deoarece reclamânții operează cu diferite sume față de cele inserate în ordinele de plată a numerarului (f.d. 7, 9), nefiind descifrate cuantumul acestora, precum și pentru care servicii sunt contestate facturile respective.

La fel, instanța de apel a statuat că însuși apelanții nu neagă faptul existenței datoriei în mărime de 5044,13 de lei, iar temei pentru a fi exclusă din facturile de plată poate servi doar stîngerea lor și nicidecum excluderea lor, care poate avea doar în cazul cînd în procesul de calculare a acestora s-au admis erori de calcul ori din anumite motive serviciile nu au fost prestate sau au fost prestate necalitativ, situație care nu se regăsește în cazul dat.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de soluție este greșită, fapt ce rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care

presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de apel sunt bazate pe aceleași aprecieri arbitrare date de prima instanță și fără a intra în esența obiectului litigiului dedus judecării.

În conformitate cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiectiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiectiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, referindu-se doar la susținerile intimatului, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului sub toate aspectele, în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

Ad rem, înaintînd prezenta acțiune, reclamantii Ion Voinovan și Mihai Voinovan au insistat asupra faptului că, deși prin încheierea din 28 iunie 2010 privind restituirea documentului executoriu nr. 2-2058/07 din 12 martie 2008, emis de Judecătoria Botanica, mun. Chișinău privind încasarea în mod solidar de la Ion Voinovan și Mihai Voinovan în beneficiul ÎMGFL nr. 5 a datoriei pentru serviciile locativ-comunale privind energia termică și deservirea blocului în sumă totală de 4810, 63 de lei, și cheltuielile de judecată în sumă de 233, 50 de lei, a fost dispus aprobarea procesul-verbal din 19 mai 2010 de constatare a imposibilității executării documentului executoriu indicat și restituirea documentului executoriu creditorului umrăritor ÎMGFL nr. 5, ultima nu a prezentat repetat documentul executoriu spre executare în termenul legal și continuă neîntemeiat să includă în facturile de paltă a serviciilor comunale datoria în mărime de 5044,13 de lei.

Sub aspectul celor relatate se constată că instanța de apel nu a intrat în esența acestui argument și fără a supune verificării argumentul dat în raport cu prevederile legale sub imperiul căror urmează a fi judecat prezentul litigiu a constatat că acțiunea reclamantilor este neîntemeiată.

De altfel, ținînd cont de specificul acțiunii deduse judecării, precum și în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei pretențiilor, alături de cele

constatate, era indispensabil de a verifica cerințele formulate prin prisma particularităților instituite de Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Așadar, este importat a fi evidențiat că în conformitate cu prevederile art. 24 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, la examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pârîtului, iar în materie de despăgubire, sarcina probațiunii revine ambelor părți.

În contextul dat, instanța de recurs apreciază ca fiind eronată concluzia instanței de apel cu privire la faptul că reclamantii operează cu diferite sume față de cele inserate în ordinele de încasare a numerarului nr. 138978818 pentru luna noiembrie 2017 și nr. 139523336 pentru luna decembrie 2017 (f.d. 7, 9), nefiind la fel descifrate cuantumul acestora, precum și pentru care servicii sunt contestate facturile respective.

Or, reclamantii prin prezenta acțiune solicită de fapt excluderea din ordinele de încasare a numerarului a sumelor încasate prin decizia din 12 martie 2008 a Curții Supreme de Justiție, și anume suma de 4500,10 lei – cu titlu de datorie pentru serviciile de furnizare a energiei termice, 310, 53 de lei – cu titlu de datorie pentru serviciile privind deservirea blocului și suma de 233, 50 de lei, cu titlu de taxă de stat, din motiv că ÎMGFL nr. 5 nu a prezentat repetat documentul executoriu spre executare în termenul legal.

A contrario, intimatul prin răspunsul acordat lui Mihai Voinovan, a indicat că datoria pentru serviciile-comunale poate fi exclusă din bonurile de plată în cazul în care există teme de stingere a acestei obligații conform prevederilor Codului civil, astfel că expirarea termenului de prescripție nu se regăsește în acest capitol. Totodată, a fost indicat că, nu au fost invocate careva temeuri ce s-ar referi la erori de calcul sau la prestarea necalitativă a serviciilor (f.d. 31).

Totodată, instanța de recurs menționează că în conformitate cu pct. 106 din Regulamentul privind furnizarea energiei termice, aprobat prin hotărîrea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 23 din 26 ianuarie 2017, factura/documentul de plată prezentată consumatorului de către furnizor trebuie să conțină, în mod obligatoriu, următoarele date:

4) indicii actuali și cei precedenți ai echipamentului de măsurare și perioada pentru care este emisă factura;

5) cantitatea de energie termică consumată în perioada de facturare, inclusiv pierderile de energie termică din instalațiile consumatorului, situate între punctul de delimitare și locul instalării echipamentului de măsurare, după caz;

6) tariful la energia termică;

7) suma pentru plata energiei termice pentru perioada care este emisă factura;

8) data-limită de plată a facturii;

9) datoriile pentru perioadele precedente;

11) suma totală spre achitare ce include și datoriile, dacă există;

Iar, conform pct. 107 din același Regulament, furnizorul nu este în drept să includă în factură alte sume decât cele indicate la punctul 106 din prezentul Regulament.

În acest context, Colegiul evidențiază că prin ordinul de încasare a numerarului nr. 138978818 pentru luna noiembrie 2017 (f.d.7) a fost înaintată spre plată suma de 10702,79 de lei, dintre care datoriile constituie 10619,79 de lei, prin documentul de plată pentru luna noiembrie 2017 a fost înaintată spre plată pentru energia termică și prepararea apei calde suma de 6638,03 de lei, din care datoriile constituie 5816,71 de lei (f.d. 8), iar prin ordinul de încasare a numerarului nr. 139523336 pentru luna decembrie 2017 (f.d. 9) a fost înaintată spre plată suma de 10785,79 de lei, dintre care datoriile constituie 10702,79 de lei, însă instanța de apel nu a verificat din ce sunt formate sumele înaintate spre plată, precum și faptul dacă în sumele indicate cu titlul de datorii pentru perioadele precedente a fost sau nu inclusă și suma a cărei excludere a fost solicitată de Ion Voinovan și Mihai Voinovan. Or, la materialele cauzei lipsesc informațiile de la IM „Infocom” și SA „Termoelectrica” privind calculul descifrat a serviciilor comunale pentru perioada 2008 - 2017.

Astfel, ținând cont de cele expuse supra, instanța de recurs constată că instanța de apel a evitat să aplice art. 118 alin. (5) combinat cu obligațiile procedurale prevăzute la art. 376 alin. (1), 194 alin. (2) și 211 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Totodată, instanța de recurs constată că în decizia instanței de apel nu este reflectat nici un răspuns specific și explicit la argumentul reclamantului/apelant precum că ÎMGFL nr.5 nu avea dreptul să includă în factura de plată prezentată consumatorului datoria stabilită și încasată printr-o hotărâre judecătorească.

De altfel, instanța de recurs stabilește că, instanța de apel a omis să răspundă la această solicitare invocată într-un mod clar și precis de Ion Voinovan, deși în conformitate cu art. 373 alin. (5) Cod de procedură civilă, ultima era obligată să depună diligență maximă în acest sens.

Prin urmare, Colegiul reține că, toate aceste circumstanțe nu au fost clarificate de instanța de apel, deși au o importanță majoră în soluționarea justă a cauzei, iar conținutul deciziei nu este altceva decât reflectarea concluziei primei instanțe, fapt care generează casarea deciziei contestate, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a drepturilor recurenților, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În această ordine de idei, este cert că omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, direct indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

În continuare, instanța de recurs reține că în cadrul dreptului la un proces echitabil se analizează dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri judiciare de a prezenta instanței observațiile, argumentele și mijloacele sale de probă, coroborat cu dreptul fiecărei părți ca aceste observații și argumente să fie examinate în mod efectiv. Cu privire la aceste aspecte, obligația instanței de

motivare a deciziilor sale este singurul mijloc prin care se poate verifica respectarea lor.

Conform jurisprudenței CEDO, noțiunea de proces echitabil presupune ca o instanță internă care nu a motivat decât pe scurt hotărârea sa să fi examinat totuși în mod real problemele esențiale care i-au fost supuse, și nu doar să reia pur și simplu concluziile unei instanțe inferioare (cauza *Helle vs Finlanda*, hotărârea din 19 decembrie 1997).

Cu alte cuvinte, o motivare excesiv de succintă sau necorespunzătoare în raport cu complexitatea cauzei echivalează, practic, cu inexistența motivării. Obligația instanței de a răspunde prin motivare la argumentele prezentate de părți este justificată, întrucât numai prin pronunțarea unei hotărâri motivate poate fi realizat un control public al administrării justiției (cauza *Hirvisaari vs Finlanda*, hotărârea din 27 septembrie 2001).

Potrivit jurisprudenței sale constante, CtEDO reamintește că instanțele judecătorești naționale au obligația de a-și motiva deciziile (cauza *Van de Hurk vs. Olanda*, hotărâre din 19 aprilie 1994). Întinderea obligației de a motiva hotărârea poate varia în dependență de caracterul deciziei și trebuie determinată în lumina circumstanțelor cauzei (cauza *Ruiz Torija vs. Spania*, hotărâre din 9 decembrie 1994). Deși articolul 6 § 1 din Convenție nu obligă instanțele de judecată să ofere răspunsuri detaliate la toate argumentele invocate, totuși din hotărâre trebuie să reiasă clar că elementele esențiale ale cauzei au fost examinate (cauza *Taxquet vs. Belgia [MC]*, nr. 926/05, § 91, CEDO 2010).

În plus, Curtea a decis că articolul 6 din Convenție nu obligă statele contractante să instituie instanțe de apel sau de recurs. Cu toate acestea, un stat care dispune de astfel de instanțe judecătorești are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură în fața acestora de garanțiile fundamentale prevăzute de articolul 6 (a se vedea, printre altele, cauzele *Delcourt vs. Belgia*, hotărâre din 17 ianuarie 1970, și *Erfar-Avef vs. Grecia*, hotărâre din 27 martie 2014).

Constatând toate cele relatate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conturează o opinie tendențioasă a instanței de apel de reținere și însușire a motivării din hotărârea primei instanțe, fără a da o apreciere tuturor probelor în ansamblu, fără a răspunde la toate temeiurile invocate de apelanți, ignorând nemotivat unele afirmații sau cel puțin nemotivând prevalarea unor circumstanțe, pe care s-a bazat soluția emisă, asupra celorlalte probe existente la dosar.

În concluzie, Colegiul reține că instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a le examina sub toate aspectele. Or, în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei cerințelor solicitate în acțiuni, era indispensabil de a supune controlului legalitatea hotărârii atacate cu apel în baza argumentelor aduse în cererile de apel, cu expunerea poziției instanței pe fiecare din argumentele invocate, având ca suport raționamentele reținute ca rezultat al coroborării tuturor probelor.

În acest sens, Colegiul denotă că instanța de apel nu a elucidat materialul probatoriu, or, instanța de apel s-a rezumat în a menține hotărârea instanței de fond, fără să dea o careva apreciere argumenteleor apelanților în coraport cu hotărârea contestată.

În atare situație, instanța de recurs apreciază că recurentului Ion Voinovan nu i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că recurentul nu a reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considera necesare în vederea apărării punctului lor de vedere (cauza Blücher vs. Republica Cehă, hotărârea din 11 ianuarie 2005, cauza Carmel Saliba vs. Malta, hotărârea din 29 noiembrie 2016, § 65).

În acest sens, Colegiul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (cauza Doorson vs. Olanda, hotărârea din 26 martie 1996).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a stabili că erorile judiciare analizate în speță sunt esențiale și nu pot fi corectate în această fază, prin urmare Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa decizia din din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău cu remiterea cauzei instanței de apel.

În conformitate cu art. 195, 258 alin (3), 248 alin. (1) lit. d) Cod administrativ, art. 443, 445¹ Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se casează integral decizia din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Voinovan și Mihai Voinovan împotriva Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 5, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Termoelectrica” și Întreprinderea Municipală „Infocom” cu privire la recunoașterea drept ilegală a scrisorii de răspuns, excluderea din factură a sumei de bani, cu restituirea cauzei pentru examinare la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Nina Vascan